

14 juli 2024

GOD ZOEKT EEN WONING

Exodus 25, vers 1 t/m 9

Herman Witsius, een professor en predikant uit de zeventiende eeuw (de tijd van de Nadere Reformatie) wees eens op iets heel aparts in de Bijbel. En dat heeft te maken met het Bijbelgedeelte Exodus 25. In Exodus 25 lezen wij dat God aan Mozes de opdracht gaf om een tabernakel (tent) voor Hem te bouwen. Maar u zou eigenlijk eens moeten doorbladeren om te zien hoe lang het geven van deze opdracht doorgaat: Exodus 25, 26, 27, 28, 29, 30..., zes hoofdstukken! Zes hoofdstukken over hoe de tabernakel gemaakt moet worden en alles wat bij deze tent hoort, inclusief het personeel en zelfs de kleding van het personeel... Weet u in hoeveel hoofdstukken wordt verteld dat de aarde wordt gemaakt? Eén! (Genesis 1). En dan nog iets: in hoeveel dagen schiep God de aarde? Zes. En hoeveel dagen was Mozes op de berg om de aanwijzingen van de tabernakel te ontvangen? Veertig. *Er wordt dus in de Bijbel veel langer en veel uitgebreider gesproken over het maken van die ene tabernakel, dan over het maken van deze hele wereld...* Dat geeft wel aan hoe belangrijk die tabernakel is...

Ik probeer daar in deze preek iets over te vertellen, omdat het bij de tabernakel niet alleen over een of andere bijzondere tent uit een ver verleden gaat, maar omdat het ook juist heel veel zegt over de God Die ook vandaag met u wil samenleven en omdat het ook iets zegt over *hoe* God met u en mij wil samenleven.

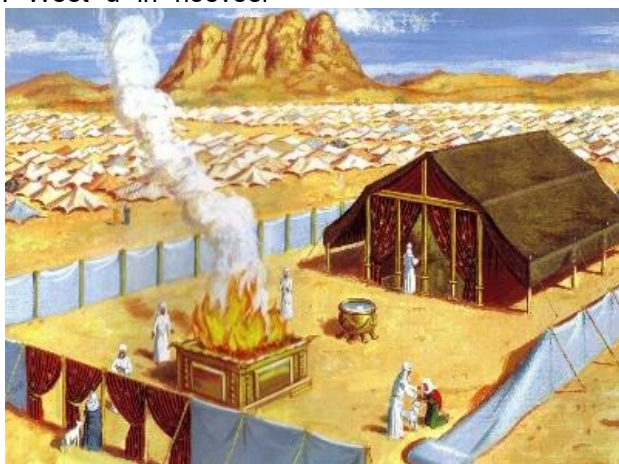
Even over de terminologie: we hebben het over een tabernakel, maar 'tabernakel' betekent eigenlijk gewoon 'tent'. 'Tabernakel' komt van het Latijnse woord 'tabernaculum'. We komen aan dit woord door de Vulgata, de Latijnse vertaling van de Bijbel die eeuwen lang door de kerk is gebruikt. Dat wij nog steeds het woord 'tabernakel' zijn blijven gebruiken, heeft er – denk ik – mee te maken dat het gaat om de tent *van God*. Met het wat plechtige woord 'tabernakel' maak je een onderscheid, namelijk dat het niet zomaar om een tentje gaat, maar om de heilige tent van de Heere, het mobiele heiligdom dat meetrok door de woestijn. Je kunt het dus 'tabernakel' noemen, maar ook gewoon 'tent'. Andere woorden die in de Bijbel gebruikt worden voor deze tent van God zijn: de 'tent der samenkomst', en ook gewoon 'woning' en ook 'heiligdom'.

Maar nu even terug naar het thema: waarom is die tabernakel zo belangrijk dat er zo uitgebreid over geschreven wordt? Nou, je hoort het al gelijk aan het begin van ons Bijbelgedeelte. Exodus 25 begon zo: 'toen sprak de HEERE tot Mozes'. Dus: *God neemt het initiatief en geeft de opdracht om voor Hem een tabernakel, een tent, te*

bouwen. God neemt het initiatief om bij mensen te wonen. Het is niet zoals later bij de verheerlijking van Jezus op de berg, toen Petrus zei: 'zouden wij een paar tenten bouwen, ééntje voor U, eentje voor Mozes en eentje voor Elia?' Nee, God geeft hier aan dat het Zijn idee, *Zijn* verlangen is om een tent te gaan bewonen: God wil bij de mensen wonen!

Als je dat tot je door laat dringen..., vind je dat eigenlijk niet heel erg wonderlijk? Raar misschien wel? God wil ook een tent te midden van al die tenten van dat volk Israël hebben... Waarom? Omdat het zo prettig is te midden van die Israëlieten daar in de woestijn? Omdat het zo gezellig is al die tenten bij elkaar, prima sfeer, niks te morren en te mopperen? Ik zou geen enkele reden kunnen bedenken dat God dit zou willen, behalve dit (ik probeer het te omschrijven):

God is een bron van liefde, er is sprake een en al bruisende liefde in God-drie-enig. Liefde van de Vader tot de Zoon, liefde van de Zoon tot de Vader, liefde door de Geest tot de Zoon, eeuwig stromende, onuitputtelijke liefde in Gods wezen... en die liefde is zo groots, zo

overstelpend... dat God ervoor gekozen heeft om de wereld ermee te vullen... Uit de bron van Gods liefde die van alle eeuwigheid stroomt en bruist..., loopt een stroompje liefde naar de aarde... God wil Zijn liefde delen met mensen die Hij daarvoor heeft gemaakt. En daarom wil God met hen samenleven. ... Dat zien wij hier bij de berg Sinai nu gebeuren: zojuist is het huwelijk gesloten, God is een eeuwige verbintenis met Zijn volk aangegaan, een verbond. Het huwelijk is geslo-

ten, het huwelijksboekje (de stenen tafelen) zijn getekend. Gods Tien woorden staan gebeiteld in steen. En nu – na deze beloften van wederzijdse trouw - kan het samenleven beginnen. 'Toen sprak de HEERE tot Mozes'. God wil een volgende stap zetten in de relatie. Vanaf nu voor altijd samen verder. Echt samen leven.

Omdat dit zo'n groot iets is, wordt de bouw van de tabernakel dus tot in elk detail verteld. Het volk Israël las het en las het opnieuw om tot zich door te laten dringen: *God is een God Die met ons wil samenleven.* Die gewoon Zijn tent tussen onze tenten in wil zetten! Nu, ik hoop dat u ook beseft wat een prachtig geloof wij mogen hebben! Misschien beseft je dat soms nauwelijks, omdat je er misschien gewoon in bent opgegroeid, maar...: de andere religies uit die tijd hadden allemaal goden die eigenlijk niet echt in de mensen geïnteresseerd waren. Die goden werden wel geofferd en bewierookt om hen wat gunstig te stemmen, om ervoor te zorgen dat ze nog iets naar de mensen zouden omkijken, maar verder... De mensen werden door de goden als slaven gezien. Volgens een van de scheppingsverhalen uit die tijd hadden de goden de mensen geschapen om het werk op aarde, waar de goden eigenlijk geen zin in hadden, op te knappen. De mensen werden gezien als personeel. Als slaven. En nu horen wij onze God zeggen: 'Ik heb jullie bevrijd uit de slavernij! Je hoort bij Mij! En Ik wil bij jullie horen! Laten wij samen verder trekken.'

En het is ook zoveel mooier dan wat er wordt beweert in de geloofsovertuigingen die het tegenwoordig goed doen

in onze cultuur, waar alles van Boeddhisme, Zen, oude en nieuwe spirituele tradities wat bij elkaar wordt gebracht: zij vertellen ons dat het goddelijke in ons is, dat wij allemaal een of ander goddelijke vonk hebben, die wij moeten zien te ontdekken. En iedereen heeft zijn of haar eigen spirituele zoektocht om dat te ontdekken, dus: allemaal heel erg druk bezig zijn met jezelf en je eigen ontwikkeling. 'Nee', zo zegt de Bijbel. 'God is helemaal niet in je. Je hebt geen Goddelijke vonk of wat dan ook. God en mensen zijn onmetelijk ver van elkaar verwijderd, God is zoveel hoger, zo anders, zo veel heiliger... *en toch kiest God ervoor om met mensen samen te leven, om met hen Zijn liefde te delen..., om een relatie aan te gaan...*' Zo zijn wij mensen dus bedacht, geschapen. Zo heeft God jouw en mij bedoeld. Elke andere manier om je leven in te vullen – welke zoektocht je ook gaat of levensreis je maakt – zorgt ervoor dat het onaf zal zijn, dat het onvervuld zal blijven, dat je leven niet tot zijn bestemming zal komen. Want God wil met ons samenleven, samen wonen, samen optrekken. God wil een weg gaan met mensen. Ja, zo dichtbij zijn, dat Hij opdracht geeft om voor Hem een tent te midden van alle andere tenten op te zetten.

Nu, als je met elkaar met de tent op weg gaat – zo hebben ze mij verteld – dan leer je elkaar wel echt goed kennen. Dat is het mooie van kamperen. (Ik kan niet uit ervaring spreken, want ik zal eerlijk bekennen: ik ben zelf totaal geen kampeermens.) Maar dit is volgens mij precies wel wat God met het volk wilde bereiken: *dat zij Hem echt zouden leren kennen, zoals Hij is en zoals Hij voor de mensen wil zijn... en dat Hij tegelijkertijd in het hart van het volk mocht kijken.* Dat is wat God met u en jou dus voor ogen heeft: echt contact, echt samen optrekken onderweg. Door alles heen. God is niet de BHV-er die met je meegaat en gelijk klaarstaat om je te helpen als er calamiteiten zijn. Zo wordt er ook wel eens over het samen-met-God-op-weg-gaan gedacht: Hij helpt je overal bij, Hij maakt alles goed, het gaat altijd goed. Nee, God gaat met Zijn volk ook de crises door. Zij gaan samen ook de woeste, gortdroge stukken van de woestijn door. Het op-onszelf-gerichte-geloof meten wij daarom loslaten: het gaat niet om *mijn* reis door het leven, *mijn* reis waarbij God mij helpt... en *mijn* bestemming en *mijn* uitkomen in het uiteindelijke Beloofde Land. Nee, God neemt ons mee op *Zijn* weg. *Zijn* weg met de wereld. Hij schrijft geschiedenis. Hij gaat een weg met deze wereld. En onderweg deelt God Zijn aanwezigheid met ons, Wie Hij is en Wie Hij voor ons wil zijn. En wij..., wij zijn er voor Hem en met Hem.

Nu, voor deze reis gaf God dus de opdracht om voor Hem een tent te maken. Eigenlijk wel bijzonder: *de Israëlieten* moeten dus aan het werk. Maar God had toch ook in al Zijn macht en majesteit voor Zichzelf een heiligdom kunnen maken? Waarom wil God, Die hemel en aarde heeft geschapen – de wereld is het werk van Zijn handen – nu in een door mensenhanden gemaakte tent wonen? Nu, God wil ons in dit samenleven met Hem echt betrekken. God neemt het initiatief, maar Hij wil niet dat het alleen Zijn project blijft. God - zo lezen wij in het volgende vers (vers 2) geeft Mozes daarom eerst de opdracht om een *hefoffer* aan de mensen te vragen. Een hefoffer... Dat was een vrijwillige bijdrage om de bouw van de tent te realiseren. Waarschijnlijk heeft de term 'hefoffer' te maken met dat iets van al je goederen eruit wordt getild ('opgeheven' – heffen) en apart wordt

gezet voor God. Van alle schapen die men had, wordt er eentje uitgetild, opgeheven, en als offer aan God gegeven. Van alle vruchten van het land, worden de beste eruit gehaald en aan God gegeven, als een eerstelingenoffer. Een hefoffer. Nu, hier gaat het natuurlijk niet om schapen of wat is geogost, maar om materialen voor de tabernakel: goud, zilver, koper, hout, dierenhuiden en kostbare stoffen. Van alles wat men heeft, neemt men er iets uit, men heft het op en men geeft dat aan God. Vrijwillig. Want dat zegt God er expliciet bij: 'je moet van iedereen wiens hart hem gewillig maakt een hefoffer voor Mij nemen'. Ieder moet geven wat zijn of haar hart hem ingeeft. ... Mooi hè? God dwingt ons niet, ook al is er geen betere weg voor je leven dan de weg met God te gaan. God eist niet en verplicht niet. Nee, Hij vraagt je instemming. De vraag wordt bij ons neergelegd: *wat heb jij er voor over om de weg samen met God te gaan in deze wereld?*

En wat ook heel mooi is: verderop in het boek Exodus kan je lezen dat iedereen van het volk meedoet op zijn of haar eigen wijze. Sommige mensen hadden de mogelijkheid om goud te geven. Anderen gaven andere dingen. Vrouwen, die in die tijd meestal geen eigen bezit hadden, gaven hun tijd en hun handenarbeid aan God als hefoffer. Het is, zoals ook het gemeente-zijn, het kerk-zijn is bedoeld: iedereen doet mee, met zijn of haar eigen mogelijkheden. En het kostbare goud wat wordt ingezameld is niet kostbaarder dan het stukje handwerk wat achter de schermen wordt geleverd. Maar het huis voor God, de heilige tent voor God was dus niet een zaak van de staat, of van de koning, of van de elite – zoals soms bij andere volken – maar het was een zaak van heel het volk. Iedereen had een persoonlijke verantwoordelijkheid en kreeg de vraag: *wat heeft u ervoor over om samen met God op weg te gaan?*

Soms hè, maak ik mij in dit kader wel eens zorgen over de woningnood. Ja, ook over de woningnood in Nederland – 400.000 personen of gezinnen wachten op dit moment op een woning – maar ik vraag mij af hoe het staat met de woonruimte voor God. Is er voor Hem nog ergens plaats? God Die voor ons een woning heeft gemaakt – deze aarde met al haar volheid, al haar rijkdom en vruchtbaarheid en schoonheid – God wil dat wij nu voor Hem een woning maken op deze aarde. Dat God Zich – om het heel menselijk te zeggen – thuis zal voelen in deze wereld, in Zijn wereld. En ook veel kleiner: dat God de ruimte zal hebben, de mogelijkheid wordt geboden, om in jouw en mijn leven aanwezig te zijn. God zoekt een woning. Gewoon in je dagelijks leven. Gewoon het dagelijks leven met God leven. Ook je crises. Maar ook gewoon als je misschien vakantie hebt, of als je met je dagelijkse dingen bezig bent: Hem erbij betrekken. Hem ermee willen eren. Hem de ruimte geven om Zichzelf aan je bekend te maken. Zoeken welke weg Hij met jou en met deze wereld voor heeft. God is niet ver weg. God wil echt niet op een afstand blijven. Hij is niet afstandelijk, vaag, ver weg. God wil met ons optrekken, de weg gaan, Zichzelf laten zien. Maar het vraagt van ons wel een hefoffer. Een vrijwillige keuze. Ruimte maken. *Wat heeft u ervoor over om samen met God op weg te gaan?*

En... daar moet ik voor waarschuwen: besef dat het nogal wat betekent dat de heilige God Zijn tent te midden van de tenten van mensen wil hebben... Je ziet het ook terug in ons Bijbelgedeelte: de tabernakel met zijn

inboedel moest tot in het kleinste detail gemaakt worden, zoals God het had gezegd. Vers 9: 'volgens alles wat Ik u zal tonen, zo moet je het maken', zo zei God tegen Mozes. En dan volgen dus die zes hoofdstukken over de tabernakel en hoe deze eruit moet gaan zien: het moet dus met alle precisie en aandacht vorm worden gegeven. Maar je ziet het ook in hoe de tabernakel dan vervolgens een plaats krijgt onder het volk. Rondom de tent was een heilige ruimte, de voorhof. En om dat tabernakelcomplex heen stonden in een cirkel de tenten van de Levieten, de dienaren van God. En pas daarom heen stonden te tenten van de andere Israëlieten. God wilde in het midden van Zijn volk wonen, maar dat vroeg om echte heiligheid, om zuiverheid, om echt op God gericht te zijn. Het boek Exodus vertelt ons ook hoe het is verkeerd gegaan. Het ging al gelijk verkeerd helaas, toen de tabernakel nog niet eens was gebouwd. Ik heb daarover een paar weken geleden gepreikt, over de zonde van het gouden kalf en de daardoor veroorzaakte woede van God. De zonde is een grote bedreiging voor het wonen van God te midden van Zijn volk. Zonde tegenover God, zonder tegenover je medemens, of tegenover de rest van de schepping: het is een onmogelijke mogelijkheid als je samen met God op weg mag zijn.

Nu, Mozes had God toch nog kunnen bewegen om met Zijn volk verder te gaan. De tabernakel mocht toch nog gebouwd worden. Maar de tabernakel is na eeuwen verdwenen. De tempel was er weliswaar voor in de plaats gekomen, maar ook die tempel bleek ook geen blijvende plek te zijn. Hij is verwoest door de Babylonische koning Nebukadnezar in de zesde eeuw voor Christus, als gevolg van de zonde van het volk Israël. Later is de tempel weer opgebouwd, maar ook deze tempel werd eeuwen daarna weer verwoest, in 70 na Christus. Gods woning, door mensenheden gemaakt, bleek van voorbijgaande aard te zijn, want het volk kon Gods heilige aanwezigheid niet verdragen. Het lukte haar maar niet om de weg met deze God te blijven gaan.

Maar wat is het dan mooi, als wij dan later in het Nieuwe Testament lezen - ik citeer bekende woorden uit het Johannesevangelie (Joh 1:14): 'het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond.' Weet u wat er letterlijk staat in het Grieks? Het Woord (dat is: Jezus) heeft ons onder 'getabernakeld'. Jezus heeft Zijn tent onder ons opgezet. God gaf dus niet op. Weer nam God het initiatief. Om opnieuw met ons samen te leven. God hield vast aan Zijn doel, Zijn verlangen. Weer nam Hij, eeuwen na Mozes, initiatief. En weer op zo'n wonderlijke manier. Weer zo menselijk. Toen in de woestijn koos God ervoor om in een tent te gaan wonen te midden van al die mensen in hun tenten. En nu..., nu koos God er zelfs voor om Zich onder deze mensen te begeven als een gewone tentbewoner: het Woord is vleesgeworden, zo schreef Johannes. Jezus, vlees van ons vlees, gewoon helemaal mens. Een medemens. Een mens in de plaats van andere mensen, zo zal later bij Zijn sterven blijken. 'Het Woord is vleesgeworden en heeft onder ons Zijn tent opgezet. En wij hebben Zijn heerlijkheid gezien als van de Eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid. In deze Mens - zo vertelt Johannes uit eigen ervaring - hebben wij Gods heerlijkheid mogen zien. Zoals Gods heerlijkheid eeuwen daarvoor bij de berg Sinai neerdaalde op de tabernakel, toen deze was gemaakt en helemaal was ingericht voor God... zoals Gods heerlijkheid in een wolk neerdaalde op de

tabernakel, zo is Gods heerlijkheid nu tot ons gekomen in Jezus. In Jezus hebben wij Gods heerlijkheid gezien, want Hij was - zo vertelt Johannes verder - vol van genade en waarheid. In Jezus zagen wij helemaal Gods karakter terug, Wie God voor de mensen wilde zijn: vol van genade. Vol van liefde die aan onze liefde voorafgaat, liefde zonder voorwaarden. Diepe betrokkenheid en barmhartigheid. In Hem, in Jezus Die onder ons is komen tabernakelen, hebben wij Gods heerlijkheid gezien: vol van genade en waarheid. Genade... en waarheid, betrouwbaarheid. Trouw. God Die steeds weer het initiatief nam om weer met ons samen te leven. God Die trouw is gebleven aan Zijn keuze om Zijn liefde en heerlijkheid met ons te delen.

En weet u..., die tabernakel, dat 'tabernakelen van God', dat komen wij ook nog een keer helemaal aan het einde van de Bijbel tegen. In Openbaring 21. Ik citeer weer Johannes, maar nu uit Openbaring 21: *En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde waren voorbijgegaan. En de zee was er niet meer. En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdalen van God uit de hemel, gereedgemaakt als een bruid die voor haar man sierlijk gemaakt is. En ik hoorde een luide stem uit de hemel zeggen: Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn en hun God zijn.* Straks zal de tent van God neerdalen uit de hemel. Dit keer geen tent gemaakt door mensen met behulp van hun inzet en gaven. Nee, God zal Zijn eigen tent meenemen. Het nieuwe Jeruzalem. En daarin is plaats voor alle pelgrims die samen met Hem, geleid door Zijn Geest, de weg hebben afgelegd. Voor hen die hier geen echt thuis hebben gehad is het straks voor-altijd-thuis-zijn.

Nu, ik hoop dat u en jij drie dingen uit de preek zullen onthouden en zullen meenemen tijdens het vervolg van je reis:

1. Ga met God en Hij zal met je zijn. Besef hoe bijzonder het is dat God met ons mensen op weg wil gaan. Met ons als wereld, maar ook met jou en mij persoonlijk. En bekijk daarom hoe je woonruimte voor God in je leven kunt maken, zodat het echt een samen leven, samen verder trekken, zal zijn.
2. En... kijk altijd naar Jezus, Die onder ons is komen tabernakelen. Hij liet ons zien Wie God onderweg voor ons wil zijn: vol van genade en waarheid. Vol van wonderlijke liefde en vergeving en vol van standvastige trouw.
3. En kijk vooruit naar het moment dat de woestijnreis ten einde zal zijn. Dan zal God voorgoed met Zijn tent onder ons komen wonen... met Zijn huis met de vele woningen, waar straks voor elke pelgrim plek zal zijn die de weg met Hem heeft volbracht.